

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

נאמר כן טוב. גבי כיבוד אב ואם דכתיב בהו' למען ייטב לך: **ופסה זו.** טי"ט כמזוהה רלשון צמורה נאמרה לטובה: **הספד.** תיבה זו לצדה הרלווא: **כאן שנה.** צמשה זו דקמיני כלאים נובח בעופות למדנו לכל עופות כלאים זה צוה מין בשאינו מינו: **טווס.** פווא"ץ בלע"ז: **פסיוני מין.** שליו שקורין פירדרי"ץ: **קועיה.** חרטומו צי"ק בלע"ז: **טייעל.** ערבי: **אליס קועיה.** זוארו עב: **קטין.** דק: **ציניו מחנוץ.** ציני הוכרות ניכרין צואחו הבר מצחוץ: **בשיחלה.** צטענה אחת. אווז בר אינו טוען בינה שניה עד שמלך את הרלסונה: **הנהיג צעיוא ושיבטא.** קשר קרון לעו ודג זה ע"פ על המיס וזה מושג עמו על שפת היס: **כלאים צמוזה לחרץ לא נהגה דמנהו.** התלויה צארץ היא וכל חונת קרקע אין נוהג אלף צארץ מן המורה: **אידי ואידי מקוס חיובא.** אם היה מנהיג ספינה ציס צשני דגים של שני מינין חייב דהא דרשנין למיניהו למיניהו: **מיבשה:**

אמר ר' ל' כאן שנה רבי תרנגול טווס ופסיוני בו' מהו דתימא מין אחד הוא קמ"ו. ולע"ג דלא אשמעינן ממניתיין דליהו תרי מיני אלע"ג דרבו צהדי הדדי ולא שמעינן אלף דאיסור כלאים שייך בעופות מ"מ אחי שפיר דהיי קאמר ר"ל כאן שנה רבי כלומר כיון ששנה רבי דיט כלאים בעופות אי"כ תרנגול טווס ופסיוני כלאים זה צוה כי מסבדר דנפשין יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים זה מזה ואינם מין אחד ולע"ג דרבו צהדי הדדי וכיוצא צוה יש ציצמות צפרק חרש (דף ק"ג): **ובסנוקין (גיטין נה).** אמר רבא מעדותו של רבי יוחנן זן גודגלא שטיע דג חרשת שהשיאה לציבה שיוצאת בעג אמר לעדים רלו גט זה שאני נותן לאשתי וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה מגורשת מי לא א"ר יוחנן זן גודגלא לא צעינן דעת ה"כ כו' פשיטא מהו דמינא כיון דלמחר כנסי שטר חוב זה צטוליי צטוליי קמ"ל אלע"ג דלא דע רבא ממילתיה דרבי יוחנן זן גודגלא דלא צוליה צמה שאמר כנסי שטר חוב זה לא אלא מסבדר דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו שמעי ליה וכיוצא צוה יש הרבה צגמרא: **המרביע שני מינים.** ר"י צ"ר יהודה היה מגייה

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב ⁶שאלני אם נאמר בהן טוב ⁷אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה בקי באגדה אזל לגביה א"ל ממנו לא שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן להשתבר מאי הוי אמר רב אחי חס ושלום פסקה טובה מישראל א"ר ⁸יהושע הרוואה ט"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא משום דכתיב טוב אימא ⁹ומאמא אתיה במטאמי השמד חד ט"ת קאמרינן אימא אימא ³טבעו בארץ שעריה אלא הואיל ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית

ק א מיי פ"ט מהלכות
כלאים הלכה ה סג
לאון רפא רפס טוש"ע י"ד
פ"י רלו ספ"י ו:
קא ב ג מיי שם טוש"ע
שם ספ"י ז:
קב ד מיי שם הל' ח
טוש"ע שם ספ"י ח:
קג ה מיי שם הל' ח:

רבינו חננאל
תרנגול וטווס ופסיוני
כלאים זה ביה. פירוש
בלעז פסיוני, שאל ויבא
שליו תרנגורו שאילו
בישרא ואיני פסיוני. האי
ארץ קקיה והאי גרצא
בשיחלה והא טענה גמלא
קקיה. אלא פעתה גמלא
טייעא וגמלא פרסא דהאי
אליס קקיה והאי קטין
קקיה הכי נמי דכלאים זה
ביה. פ"י שוקוי. רב פפא
אמר הא טענה חרשת בייעתא
בשיחלה והא טענה טובא
בשיחלה. פ"י אווז בר
טוענת חרשת בייעתא
ודוגרת עליה, ואווז של
יישוב טוענה ביצים הרבה
יולדת אותם, ועוד
ממילתא אשכול שלה
ביצים טובא ויולדת
ודוגרת על כולן. הנגיף
בעינא ושיבטא מהו. פ"י
שיבטא דג גדול כענין
בהמה גדולה בים.

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

עד יורא אלהים את האור לא כתיב ט"ת ⁶וא"ר יהושע בן לוי הרוואה הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתיבא: **וכן היה ועוף כיוצא בהן וכו':** אמר ר"ל ⁷כאן שנה רבי ⁸תרנגול טווס ופסיוני כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו צהדי הדדי מהו דתימא מין חד הוא קמ"ל: ⁹אמר שמואל ²אווז ואווז הבר כלאים זה בזה מתקיף לה רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי ארץ קועיה והאי זוטרא קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אליס קועיה והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי ³זה ביציו מבחוץ וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חרשת בייעתא בשיחלה והא טעונה כמה בייעתא בשיחלה א"ר ירמיה אמר ריש לקיש ⁴המרביע שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהה משמיה דעולא אתיא למיניהו למיניהו מיבשה בעי רחבה ⁵המנהיג בעיזא ושיבטא מהו מו אמרינן כיון דעיזא לא נחית בים ושיבטא לא סליק ליבשה לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקיף לה רבינא אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה לארץ לא מקום חיובא י"הכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

שנאמר צו למיניהו דהיינו אפילו סמס דגים כלאים נוהג צהס: **אתיא** למיניהו מיבשה. ומשנת לא נמי לוקף דמרבויו וכולך דזהמתך לית לן לרבויו אלף כל מיני דיבשה שאדם רגיל לחמר אחריהם ⁶דצמחר כתיב קרא דזהמתך גבי שנת: **למיניהו מיבשה.** וא"ת ומה רריך ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדכתיב צגופיה למיניהו דבאלו טריפות (חולין דף ס. ו) ⁷משמע דלי הוה כתיב למיניהו צוויי של דשאים אסור להרכיב שני דשאים זה צוה וי"ל דלמיניהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב אסור כלאים אי לאו חוקותי תשמרו דדרש שמואל חוקות שחקקתי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעשה צראשית שכתבו צו למיניהו והיינו למיניהו דיבשה דזהמה ואילן דליירי ציה קרא דחוקותי אלף מלמיניהו דיס לחודיה ליכא למילף מיניה דיס וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרצנן דצפ' ד' מיתות (פאהדין דף ס. ו) ⁸ללא מיתטיבי צני נח לא ככלאים ולא צהרצעה אלמלא לא דרשנין למיניהו וי"ל נהי דלא דרשנין למיניהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמוזר צוה רחמנא לגבי ישראל דהוהו גבי כלאים דרשנין ליה ונ"מ לגבי דגים א"כ להרכבת אילן דקרא דשדך לא מייירי אלף צורעים והשתא דכתיב למיניהו צהילן דרשנין מיניה מה צהמתך צהרצעה אף שדך צהרכבת אילן וצהא פליגי ר"א ורצנן דר"א יליף מחוקותי שחקקתי לך כבר צהוהו צני נח על הכלאים כלומר מלמיניהו ורצנן לא ילפי מיניה אלף שגממו מלמיניהו דמעשה צראשית ומ"מ לא נאסרו לצני נח ואחי שפיר דלתיא אפילו כרצנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלאים דהרצעה צהמתך צהמתך משבת לרבויו עופות תיפוק ליה מלמיניהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דלי לא ג"ש לא הוי מפקי קרא דזהמתך ממשמעותא אלף השתא דלתי ג"ש ומפקא לקרא ממשמעותא מרצנין אפילו דגים למיניהו מיבשה: **המנהיג בעיזא ושיבטא.** וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דצשני מינים שבים חייב והא למיניהו גבי הרצעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה דממוכה צפ' ד' מיתות (ס) דלא מיתסקרי צני נח צחרשיה ורעייה ולא חוקתינן חוקות שחקקתי לך כבר כלומר צלמיניהו דמעשה צראשית אלף דומיא דזהמתך לא תרביע מה צהמתך צהרצעה אף שדך צהרכבה וי"ל דסבדרא דמוקמינן למיניהו צין צישראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמינו אסורו צמקום אחר לצני נח צהרצעה אף ולשראל אף צהנהגה ועי"ל כי היכי דילפינן כולוהו משבת ה"כ ילפינן שנת צהמתך צהמתך מהרצעה לאסור דגים צשנת צמלכה והדר ילפינן כלאים דהנהגה משבת: **א"ל** מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ. כגון צערוגה אחת צסמוך צפחות מג' טפחים לרריך להרחיק צין זרע לזרע דממוכה צמק' שנת פרק א"ר עקיבא (דף פה.) והא דצעי ר' יאשיה חטה ושעורה וחרצן צמפולת יד להמחייב כלאי הכרס קאמר אלף כלאי זרעים חייב צחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרצנן דלא צעו אלף צ' מינין אלף ר"י פליג ומלריך שלשה זרעים או מג' מינין או מג' מינין דתנן (כלאים פ"א מ"ט) הזרע חטה ושעורה כאחד חייב ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחטה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלנד שיהיו שלשה:

(א) ע"י מוס' צ"צ ק"ג. ד"ה
מחייבין. (ב) צענן יעקב
אתא ר' יהושע בן לוי.
(ג) צמית מ. (ד) ומוספתא
דכלאים פ"א. (ה) וצמיות
ת. (ו) סנהדרין ט.
(ז) וצמית מ. (ח) וצמית
א. (ט) וצמית מ. (י) וצמית
(י) וצמית מ. (יא) וצמית

תורה אור השלם
1. ושמתיקה למורש קפד
ואגמי מים וטאטא אתיה
במטאטא השמד זאם ??
צבאות. ישעיהו יא כב
2. טמאתה בשוליה לא
וקרה אחריתה ותרד
פלאים אין מנתם ליה
ראה ?? את עיני פי
הגדיל אויב. איבה א ט
3. טבעו בארץ שעריה
אבד ושבר בריהיה
מלכה ושריה בגימין אין
תורה גם נביאה לא
קמא חוץ מני?
איכה ב
4. וירא אלהים את
הארץ כי טוב וירבדל
אלהים בין הארד ובין
החשך. בראשית א ד

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה אחת וכו'
דבמחמר כתיב קמ"ל:

גלוין הש"ס
גמ' אם לאו שאני יודע
בו. ע"י צ"צ ק"ג ע"א
חז"ה מתייחו: שם
המנהיג בעיזא ושיבטא.
ע"י ע"ז דף לט ע"א מוס'
ד"ה וסימנין:

לעזי רש"י
פוא"ץ [פאו"ץ]. טווס.
פירדרי"ץ [פירדרי"ץ].
קורא (עוף). ב"ק. חרשות.

מוסף רש"י
אווז ואווי הבר. אוז
של יסוב ואוז של נח
כלאים להרביע (בבביות
ח. המנהיג בעיזא
ושיבטא. קשר קרון לג
ציט ולעז ציטה על
שפת היס שניהם מנהיגים
אוזו. מהו. לוקה משום
מנהיג ככלאים או לא
חורס צשור וצמחר ללו
דוקא. דכל מרי מיני נמי
אסורי (תנודין ט).
הדרן עלך שור שנגה
את הפרה